

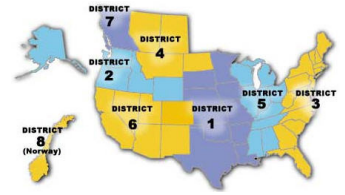
MEDLEMSBLAD FOR RYFYLKE LODGE 8 - 023

SONS OF NORWAY DISTRIKT 8

Vårt organisasjonsnummer: **988997382**
Ved bruk av Grasrotandelen må organisasjonsnummer oppgis

Bank - Hjelmeland Sparebank: Konto 3353 22 23259

JUNI/JULI 2015 – Årgang 18 (stiftet 1997)

SONS OF NORWAY ble stiftet i Minnesota i 1895, og fikk Norge som distrikt nr. 8 i 1982. Foreningen har i dag over 390 lokalforeninger/lodger i USA (D1-D6), Canada (D7+D4) og Norge D8. Medlemstallet totalt er 59300. I Norge er det 16 lokale lodger i drift, med et samlet medlemstall på ca. 1300. Vårt fremste mål er å opprettholde kontakten med det norske Amerika, og arbeide for å sikre/dokumentere emigrasjons-historien som en viktig del av vår nyere norske historie. Det er i dag like mange norskættede i USA som det er nordmenn i Norge. Fra «alle» bygder og byer i Norge reiste folk til Amerika i tiden 1825 – 1925.

Sons of Norway's Hjemmesider:

www.sonsofnorway.com
www.sonsofnorway8.com/

God sommer

INNHold:

Presidenten har ordet	1
Styret	2
Annonser	2, 4 og 8
Referat fra medlemsmøtet	3
Etterkom. av O. O. Ritland	4 og 5
Gratulerer/Invitasjon Kv.dal	5
17.mai 1890 feiring i USA	6
Futuro Bolivia ...	6
Aktivitetsskalender rev. 6	6
D8 på Granby Gård	7
Sons of N.-Fjorder fanger...	7
Velkommen til medlemsmøte	8

PRESIDENTEN HAR ORDET

Gode medlemmer i Ryfylke Lodge.
Sommaren er her – i alle høve på kalenderen!

Det er heldigvis ikkje vanleg at fjellovergangane for riksvegane i Sørnorge, vert stengde på grunn av snøstorm 1. og 2. juni.

For dei som lever av ”det jordiske”, får me håpa at at det gamle utsagnet om at ”mai kulde gjør bondens lader fulle” slår til.

Me hadde eit interessant besøk på Fredriksen Silketrykk 13. mai. Inger Fredriksen tok mot oss og fortalde om verksemda. Kva produkt dei har og den teknikken dei brukar. For mange av oss var det ei overrasking at ei verksemd av denne art finns i vår nærleik!

Sommarturen i Ryfylke med Jon Arne Helgøy, går etter planen. Det såg lenge ut til at me måtte gå ned til ein mindre båt, og Jon Arne Helgøy var viljug til å gjera det for same pris pr. person. Slik vilje til å finna løysing og vera fleksibel er det ikkje vanleg å møta! Det skal Helgøy Skyss ha skryt for!

Når påmeldingsfristen nerma seg, var det likevel så stor interesse for turen at me kunne gå for den store båten, slik som planlagt. I skrivande stund er det 41 deltakarar. Det er fortsatt plass til fleire, grensa er 48 deltakarar.

Eg viser til omtale i bladet om turen.

Vel møtt på søndag 14. juni. Godt vær er bestilt!

Sigbjørn

**VÅRE ANNONSØRER STØTTER OSS –
DU BØR ETTERSØRRE DERES TJENESTER**

Styret for Ryfylke Lodge 2015

President
Sigbjørn Schmidt
4137 Årdal i Ryfylke
s.schmidt@online.no
Tlf. 51752446 / 95267992

Visepresident

Sekretær
Jens Inge Børkja
Børkja
4130 Hjelmeland
jens.borkja@inbox.com
Tlf. 45228963

Kasserer
Ingrid Engedal
Ekornvegen 3
4100 Jørpeland
ingrid.engedal@lyse.net
Tlf. 90183024

Aktivitetsleder
Marshall / Matr.forv.

Redaktør
Kåre Abrahamsen
Varhaugvegen 9
4120 Tau
ksa@lyse.net
Tlf. 51746215 / 98476287

Rådgiver
John Harry Hevrøy
Fjellsv. 11B
4100 Jørpeland
johhevro@online.no
Tlf. 51747761 / 90825915

Redaksjonskomité
Anna Børkja
Børkja
4130 Hjelmeland
anna.borkja@bluezone.no
Tlf. 47900331

og
Odd Harald Olsen
4130 Hjelmeland
o-haral@online.no
Tlf. 51750512 / 90751907

POST:
Ryfylke Lodge 8-023
Sigbjørn Schmidt
4137 Årdal i Ryfylke

MØTETIDER:
Normalt 2. onsdag hver måned
Sted ???....(kunngjøres i bladet)

Link til medl.bladet:
Strand Hist. og Ættesogelag:
<http://www.strandhistorie.no/>

**ULLESTAD OG JANSEN
TRANSPORT AS**
VIKANESSET SØR - 4130 HJELMELAND
Tlf 51 75 00 55 - FAX 51 75 00 46

Jansen Betong a.s.
4130 Hjelmeland
Tlf. 51 75 22 61 / 909 21 446
Fax. 51 75 01 59
Betongarbeid - Naturstein - Fliser

**STRAND
Autosalg**
Alt innen nyere biler
Bergtun 1
4120 Tau
Tlf.: 51749500
www.strandautosalg.no

STØPESAND, PUKK OG GRUS
Henter du ved våre sandtak i Jøsenfjord eller Årdal

Er det noe du lurer på?
Ta kontakt med vår avdeling i Årdal:
51 75 42 00 / 51 75 42 01

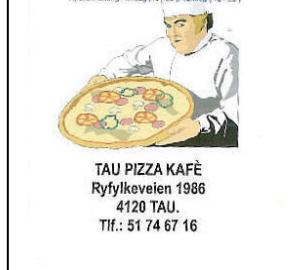
NORSTONE
HEIDELBERGCEMENT Group
www.norstone.no

**STRAND
BYGG AS**
Nordmarka - 4120 Tau
Telefon 51 74 36 00 - 920 79 310 - 11-12

Velkommen til

TAU PIZZAKAFÉ
PIZZA - KERAB - SALAT - HAMBURGER - BAGUETTE
Åpningstider: onsdag (NO), torsdag (12-23)

TAU PIZZA KAFÉ
Ryfylkeveien 1986
4120 TAU.
Tlf.: 51 74 67 16

OAK
Årdal Landbruk

Verksted - Traktorer,
redskaper, motorsager
m.m.

Åpningstider:
Mand-fred 08-16, lørdag 10-13
Telefon 51 75 26 40

SKAL DU TIL USA?

Kontakt
Sons of Norway's hovedsamarbeidspartner
for våre gunstige avtalepriser:

USA EXPERTEN
OK REISER
Elvøveien 21, 4480 Kvinesdal
Tlf. 38360204, Faks 38361503
www.usaexperten.no

Flybilletter - Hotell - Leiebiler
Tlf + 47 38 35 02 04 -
www.usaexperten.no
epost: firmapost@usaexperten.no

Sterling White Halibut AS
Hundsnes, NO-4130 Hjelmeland
Norway

Tel.: +47 21 56 23 00
Fax: +47 21 56 22 01

www.marineharvest.com
www.sterlingwhitehalibut.com

Hjelmeland Sparebank
ryfylkebanken

Stikk innom og ta en prat med oss om:

- Bank og Forsikring
- Sparing og Lån
- Leasing
- M.m.

Hovedkontor: 4130 Hjelmeland
Telefon sentralbord: 51 75 44 00
Salgskontor Jørpeland – Oldeidegården
4100 Jørpeland
Telefon sentralbord: 51 74 55 50
Åpningstid: 09:00-15:00 man-fre

**Referat frå møte i Sons of Norway, Ryf. Lodge 8-023 – ons. 13. mai 2015
frå kl.19.00 til 21.30 - hos Fredriksen Silketrykk, Hjelmeland og
- på Spinneriet, Hjelmelandsvågen**

Totalt 21 stk. møtte fram på Viganeset hjå Fredriksens Silketrykk, deriblant 2 besøkande frå Haugaland Lodge. Me fekk omvisning i lokala av Inger Fredriksen. Etter at dei overtok gard på Fister la dei ned trykkeriet dei hadde i Stavanger og har drive i 20 år her nå.

For mange av dei framførte, viste dette seg å vera meir omfattande enn ein skulle tru. Lokala var fylte opp med mange forskjellige maskiner og verksemda gav arbeid for 3 personar. Produkta var mange med trykking på ymse slag tekstilar, m.a. T-skjorter, arbeidsklede, jakkar m.m. Trykkinga skjer ved å pressa fargar med stort trykk gjennom ein duk. Tidlegare var denne duken av silke, derav silketrykk i firma-navnet. Malane for det som skal trykkast vert laga på data og overført til duken via ein kjemisk prosess. Tekstilane som skal få trykk vert limde på ein maskin der det er ein karusell med armar, ein arm for kvar farge som skal trykkast på. Max 12 fargar på eitt trykk. Etterpå går tekstilane gjennom ei tørke der det er 200 varmegrader. I tillegg til dette kan dei også varma på merke på capsar, paraplyar, bagar, ryggsekker m.m. Desse må som regel behandlast med svakare varme. Dei lagar også sjølvklebande merker til krus, dekor til bilar og husnummer-skilt m.m. I tillegg til trykking hadde dei også mange datastyrt symaskiner som broderte tekst og logoar på forskjellige plagg. Dette fekk me demonstrert under visninga. 750 sting pr. minutt kunne desse maskinane klara. Som takk for omvisninga overleverte Sigbjørn ein vimpel påtrykt Sons of Norway til fru Fredriksen. Den har trykkeriet tidlegare laga til Lodgen vår. Dette viser kven gåva er frå og samtidig at me er kunde hjå dei.

Etterpå kjørte me til Spinneriet i Hjelmelandsvågen og koste oss med kaffi, kringla og god drøs. Sigbjørn orienterte litt om Ski for Light. Viss me betalar inn kr 1.000,- blir me med i trekning av kr 10.000,- til dette formålet. Lodgen vår støttar dette tiltaket. Han nemnde kort båtturen vår i juni. Det er framleis ledige plasser. Medlemstalet vårt er pr. dato 75 stk.

Odd Harald hadde nyleg vore på møte på hovudkontoret i Minneapolis og fortalde litt om kva han hadde vore med på og korleis ting vart gjort der. Det var travelt, men interessant. Han reiste bort mandagen, middagsmøte tysdag kveld til 21:30, tidleg frokost onsdag og møter frå 08:30 til 16:30 om dagane med middag etterpå. Han er med i ein av fleire komitéar som arbeidet er inndelt i. Før sakene blir behandla har dei inne konsulentar som føreles for dei. Dette er ekspertar på dei fagfelte som sakene vedkjem. Fredag kveld var det avslutning med tilsette leiarar, presidentar og styret. Han reiste heim laurdag kveld.

Sidan Sons of Norway er eit forsikringsselskap i USA vert det stilt strenge krav til dei som forvaltar så stor kapital. Odd Harald hadde sendt søknad med dokumentasjon på kompetanse til 37 statar i samband med sitt verv. For å sikra kompetanse i styrande organ er det nå krav om nominasjonsprosess ved val på medlemmer til dei viktige verva. Styret består av 12 personar, ein frå kvart av dei 8 distrikta, kasserar, sekretær, visepresident og internasjonal president.

Organisasjonen er også bygd på frivillighet og betalar difor ikkje skatt. Det er viktig at alle tusenvis av timar som Sons of Norway brukar i lokalsamfunnet rundt omkring blir dokumentert slik at skattefritaket kan fortsetja.

Kvelden vart avslutta med åresalg og utlodning som gav kr 1.920,- til lagskassen.

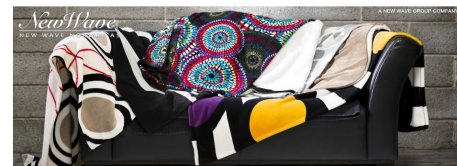
Jens Inge

Red. kommentar:

Dette medlemsmøtet var ikke redaktøren med på. Jeg (og Solfrid) var på veg til Danmark den kvelden, og jeg hadde helt glemt å avtale med andre om å ta bilder for bladet. Derfor har jeg bare noen reklame-bilder som jeg har funnet på internet, som bl.a. Fredriksens Silketrykk har der. Beklager, men her kommer noe...

Noen av produktene til Fredriksen Silketrykk
<http://www.fredriksensilketrykk.no/p2.html>

<http://www.craft.se/no>

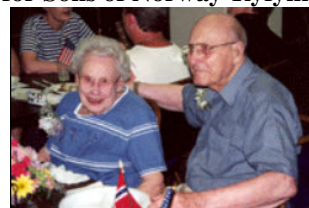
Etterkommerne av Ole Olson Ritland (1808-1893) og Sarah (Siri) Jensen (1805-1887) (fortsettelse fra Mai-2015)

Ved søking på internett etter stoff for medlemsbladet, kom jeg over en hel del historie om en familie – **familien Ritland fra Hjelmeland** som emigrerte til Amerika i 1855. Flere eldre personer i familien har fortalt om sine slektninger (på engelsk). Noe går tilbake til borgerkrigstiden. Redaktøren har vært i kontakt med den ansvarlige, John Ritland, for internett-sidenene til familien, og fikk 9. februar 2015 tillatelse fra han om at bilder og historie kan gjengis i medlemsbladet for Sons of Norway-Ryfylke Lodge 8-023.

Ref.e-mail 09.02.2015 fra: jritland@cox.net

Yes, you have my permission. Absolutely. Thanks for asking!
I should add, both my Aunt Charlotte and her husband Leonard Andersen passed away recently. Leonard was 103, and Charlotte was 99.

John
Red.anm.: Flere av de hun forteller om, er i dag (2015) dessverre døde.

Charlotte Olivia og nevøen John

I medlemsbladet for Mars skrev vi om to, Ola og Siri (Sara) Olsen fra Ritland, som flyttet med sine 7 barn til Amerika. Tre av barna døde relativt unge. I April begynte vi på historien til Charlotte Olivia (Ritland) Andersen, oldebarnet til Ola Olson Ritland og Sarah Jensen. Både Charlotte Olivia og mannen Leonard Christian Andersen døde for kort tid siden, iht. meldingen ovenfor her. Hun har skrevet så mye red ser seg nødt til å kutte ut en hel del.

Under linken <http://www.ritland-32nd-iowa.com/RitlandFamily/charlotteandersen.2.html>
Red. har forsøkt etter beste evne å oversette til norsk.

Nedenfor forsettes Charlotte's fortelling.

Vi var seks barn i familien vår, men vi hadde en baby bror som døde da han var 3 dager gammel.

James Irving Ritland 1910-1993 var eldste i familien. Vi bodde hjemme og bidro med arbeid før vi gikk ut fra videregående skole. James ble uteksaminert i 1928 og registrert på Waldorf College utpå høsten. Etter eksamen fra Waldorf to år senere, hadde depresjonen rammet oss, så han bodde hjemme de neste 3 årene og hjalp pappa på gården. Han reiste så til staten Washington for å søke lykken, og han var svært heldig. Han ble uteksaminert fra Cheney Normal School og underviste ved skolen i flere år før han fikk jobb som veileder ved Spokane Postkontor. Han giftet seg med en nydelig brud, Catherine Burley og de har to vakre døtre, Christine og Pat. De har 3 barnebarn.

Bror Curtis Orville Ritland 1913-1974 var en flott mann, av personlighet en pluss-fyr. Han var alltid den populære. Han var president for studentene på Waldorf, og også kaptein på basketball laget. Etter eksamen fra Waldorf, underviste han ved skolen i ett år ute på landet nær Leland, og deretter ble han selger. Andre verdenskrig avbrøt livet hans i 3 1/2 år. Han var i ferd med å komme hjem da han og hans kone Louise flyttet til Kansas City. Han var en utmerket selger. Vi ble knust og veldig triste da han gikk bort på grunn av hjerteinfarkt i mai 1974, bare 61 år. De hadde to veldig kjekke barn, Cathie og John.

Raymond ble født 3. mai 1919. Han nyter nå en flott pensjonistilværelse i sitt herlige hjem i Auburn, Alabama, sammen med sine mange venner. Etter eksamen fra videregående skole gikk han også på Waldorf. Det ble en familie tradisjon. Deretter fikk han så sin BS-grad fra University of Iowa. Krigen kom stadig nærmere på oss, så han innrullerte i hæren, gikk på offiser skole og ble løytnant. Han steg i gradene og ble kaptein før hans tjenesteperiode var over. Han tjenestegjorde ved Stillehavets krigsskueplass i krigen. Etter at krigen var over, tok han sin mastergrad og doktorgrader fra University of Iowa. Han underviste noen år ved Tulane University i New Orleans og dro deretter til Auburn University, hvor han foreleste inntil pensjonering. Han var musikkbegavet - var også begavet for undervisning. Studentene ble trollbundet i timene hans. Han var en populær lærer. Han er nå verdensreisende og er gartner vedrørende arter, med tanke

Ruthie (Ruth Marguerite Ritland ble f. 8. juli 1922-d.1994). Jeg husker dagen hun ble født. Mamma hadde bakt grønne eplepaier til middag og mennene var opptatt ute med høyet. Ruthie er nå pensjonert, og bor i Seattle med ektemannen, Don Rafferty. De tilbringer vinteren i deres lille leilighet i Green Valley, Arizona. Hun fikk sin bachelorgrad fra Morningside College i Sioux City. Hun bodde hos oss disse årene og var en enorm hjelp for meg. Barna våre var små på den tiden og hvordan hun elsket dem. Hun elsket å dulle med dem, gre håret og vise dem rundt. Hun pleide å ta Karen (*datter av Charlotte*) med seg til college. Ruthie var morsom og en glede å ha rundt seg og er det fortsatt. Aldri et kjedelig øyeblikk med Ruthie i nærheten. Hun underviste i Iowa noen år, og deretter, slik som James, reiste hun vestover for å søke lykken, fikk en lærerstilling i Seattle skolen og ble en vellykket lærer. Hun kom alltid hjem om sommeren, og vi så alle frem til den tiden. Våre barn kunne si: "Når Ruthie kommer---." Hun ble til mye glede, trøst og moro i livene til våre foreldre, og for det er hun en velsignelse.

(fors. side 5)

Carica AS – Cruiseeksperten

Vi har cruise over hele verden

Jakob Askelands vei 9, 4391 Sandnes
Tlf. 51 63 74 00, post@carica.no
www.carica.no - Gratis parkering

Etterkommerne av ...
(fortsettes fra side 4)

Dorothy Mae Serene), vår baby søster, ble født 9. februar 1926. Hun er vår sykepleier og praktiserer fremdeles yrket sitt på sykehuset i Denison, Iowa. Hun giftet seg med Phillip Walter Rabe og har 5 fine barn. Dorothy tok Cadet Nurse's Training under krigen på Lutheran Hospital i Sioux City. Hun og Phillip bodde på Rabe farmen noen år før de flyttet til Denison. Om sommerne pleide vi å "bytte" barn. Mine barn elsket å være på gården og hennes barn mente det ville være moro å komme til byen.

Jeg tror mamma og pappa var stolte av familien sin. Vi har ikke akkurat "satt verden i brann", men vi har alle funnet "vår måte" og er anstendige, lovlydige borgere. Det er ironisk at de begge døde i Sioux City på Lutheran Hospital. I begynnelsen av desember 1964 ringte mor meg og sa at far ikke var god og at hun var dypt bekymret. Vi kjørte til Roland og tok dem med oss tilbake. Vi fikk far til sykehuset på en søndag, og han døde innen et par dager, 5. desember 1964. Belastningen hadde vært så stor for mamma at hun også måtte bli innlagt på sykehus, og var der da far døde. Hun var bestemt på å dra tilbake til Roland for begravelsen, og hun så gjorde. Igjen ble påkjenningen for stor for henne og hun fikk et alvorlig tilbakeslag etter begravelsen. Hun var veldig syk en stund og vi trodde vi ville miste henne. Men Gud sparte henne en tid for oss så vi kunne nyte henne en stund. To vintre tilbrakte hun med oss og somrene var hun i hennes elskede hjem i Roland hvor hennes mange venner og slektninger ringte. En sommer hadde Tricia (*Patricia Louise Rabe=datter av Dorothy*) noe tid med henne, og Ruthie kom også. På samme måte som med pappa, brakte vi henne til Sioux City, etter at det kjære gamle hjemmet i Roland hadde blitt solgt og vi fikk henne innlagt på Lutheran Hospital for kontroll. Traumet av å selge hjemmet og hennes husholdnings kjære ting, ble for mye for hjertet hennes og hun gikk bort 18. august 1966. Kari (*Kari Lynn Schneider = b.barn – red. ann.*) var da ca. 3 uker gammel. Mamma visste om henne men så henne aldri. Dermed endte livet til to store mennesker

Pappas fetter, Simon Ritland, fra Huxley, brukte å besøke oss, faktisk bodde han og arbeidet for onkel Bennie. Han spilte fele og vi hadde livlig musikk med mamma på piano, Simon på fele mens Clarence Ritland sang sammen med sin solo stemme. De ba om - og sang gamle favoritter som "The Irish Washerwoman," "Red Wing," and "When Irish Eyes are Smiling." Mamma var også god på munnspill. Noen ganger stod pappa bak henne og holdt munnspeilet mens hun spilte på det og pianoet samtidig. Det var kjekt å se. Pappa la til en liten forestilling på egenhånd - og danset en jig. Han var rask og kvikk på føttene. Han sa han jigget som en ung mann som holdt varmen i føttene sine mens han gjør arbeid på låven på farens gård.

Da jeg var en svært liten jente, fikk mamma en syerske til å komme og sy nydelige kjoler for seg selv og meg. Det var ikke så mange ferdige kjoler på stativene i butikkene og de fleste laget sine egne. Men med øye for stil, lot mamma hadde en sydame komme. Jeg bruker en av hennes kreasjoner, på bildet av meg, da jeg var omlag 3 år gammel. Det er en hvit kjole med et stort blått bånd trukket over foran og bak, og bundet løst på sidene. Det er en vakker kjole. Mamma tok sin ære i å kle meg pent.

En vinter kom vi barn hjem fra skolen med kløe av skabb. Det var ingen skam, alle fikk det. Det medførte et enormt arbeid for mamma. Hver kveld måtte vi alle ta bad, og det tok litt tid å gjøre. De gamle vaskebaljene ble "tatt tilbake inn i tjeneste". Da ble kroppen vår smurt med en utflytende svart tjære-lignende salve før vi tok på oss vårt rene undertøy. Selvfølgelig ble alt undertøy vårt farget til tross for alle de gni, koke og varmt såpevann behandlingene som nesten daglig måtte gjøres. Endelig ble svøpen erobret. Jeg tror det var Ruthie som brakte hjem hodelus en gang. Heldigvis fikk ingen andre den. Mamma angrep dem like kraftig som hun gjorde med kløen. Dens dager var talte.

Mamma og hennes 3 søstre stod hverandre meget nære. De elsket å besøke hverandre, enten det var i vårt hjem, Badger eller Red Wing. Da tante Annie var veldig syk og de visste hun ikke ville leve lenger, hadde de 4 søstrene noen dyrebare uker sammen. De jobbet, lo og ba, og tenkte tilbake på gamle tider. De snakket om sine foreldre og deres pikeår. Det var april og tante Annes ønske var at hun ville tilbringe påsken i himmelen. Hennes ønske ble hørt; hun gikk bort på langfredag. Jeg var 14 år gammel – skulle begynne på videregående. Under mammas fravær var jeg husmor. Det var min jobb å holde alt på rett kjøll i huset. Jeg fikk oss alle i vei til skolen med middagsspann under armene, - og at vi fikk vårt kveldsmåltid. Jeg vasket tallerkener, vasket huset, vasket og strøk etter skolen og på lørdagene. Jeg hadde til og med en gjest i huset. Onkel Westphal reiste rundt for å skaffe penger til et kirke prosjekt. Pappa kjørte ham rundt for å anmode om penger, men jeg kokte for ham. En lørdag besluttet Raymond og jeg å lage glassert krem. Vi glemte den helt i ovnen. Da vi endelig fikk reddet dem var de brent og vanskelige. Det kunne ikke falle oss inn å kaste dem. Tidene var dårlige og maten kunne ikke kastes. Vi kalte dem "brent chips" og spiste dem. Pappa, ungene og jeg kjørte til Badger til en trist begravelse. Jeg følte det var hjerteskjærende når Charlotte, Oline, Buddy og Maurice ikke hadde sin mor. Jeg følte meg veldig heldig faktisk - at vi hadde vår.

(forts. i august)

Gratulerer

Invitasjon

Vi gratulerer
så hjertelig med dagen i
Juni

Olav Skjervik	14.
Ragnhild Norland	20.
John H. Hevrøy	29.
Tormod E. Nag	30.

og Juli

Åge Kleven	03.
Marit Bråtveit	12.
Terje Borgen	17.
Randi Ørsal	17.
Gunvor Lauvsnes	18.
Solfrid Abrahamsen	23.
Asbjørn Helland	26.
Haldis Mosnes	28.
Solfrid Bergeland	29.

**Invitasjon
til Utvandrerfestivalen
i Kvinesdal**

Hei.

Vi har sendt invitasjon til
Utvandrerfestivalen til samtlige lodger i
Norge. Av en eller annen grunn kom ikke
deres fram.

Vi vedlegger invitasjonen på ny og håper
den nå kommer dit den skal.
Mens vi på ny ønsker dere hjertelig
velkommen.

Med hilsen

Helga Narvestad president.	Toralf Haugland Festkomiteen
--------------------------------------	--

(Se vedlegg i Ryf. Lodge medl.blad for de
som har e-post.)

TUR

Aktivitetskalender

Rev. 02:

Har du lyst til å være med på

Sons of Norway, Ryfylke Lodge arrangerer **søndag 14. juni** båttur. Turen går med Helgøy Skyssbåt AS fra Grønvik kl 10:00, via Fiskå kl 10:10 og vi reiser rundt i "Ryfylke-bassenget med besøk på forskjellige steder. Opplegg er ikkje endelig bestemt, men vi tenker oss at vi kan gå innom Borgøy (selv om vi ikke får mat. Vi har hørt at driften er nedlagt). Vi kan ta en spasertur der.

Vi har vært i kontakt med Sjernarøy Maritim v/Fritjof Furre og de kan ta i mot oss søndag 14. juni. På forespørsel har han oppgitt forskjellige retter, men etter avstemming 22/4 ble felles meny bestemt til laks med dessert.

- Grilla laks med potetsalat

- Inkl. is eller fruktcoctail blir prisen nærare kr 250,- / stk

Kaffi er med i prisen.

Vi har antydnet ca. 1 time, kl 13:00 - 14:00.

Vi kjører videre etter mat til Kvitsøy, hvor vi tenkte også å ta en spasertur.

Retur senest kl 17:00

Grønvik ligger 5,3 km sør-sørvest fra Fister på Fv 634. De fra Hjelmeland går ombord der. De fra Strand går om bord på Fiskå.

Prisen blir kr. 750,- pr. stk

(Dette dekker båt og mat iht. felles meny (laks m/dessert) hos Sjernarøy Maritim)

Påmelding til Jens Inge Børkja,
e-post jens.borkja@inbox.com
el. mob.tlf. 45228963.
Max deltakarar 48 stk.

Frist for påmelding utgikk

29. mai.

**Før fristutløp gikk medlemmer
foran ikke medlemmer.**

Etter frist: Først til mølla osv.!

Vi satser på stor båt med plass til
48 passasjerer. Så vi har
fortsatt ledige plasser.

Ryfylkebassenget med
omkringliggende fjorder

Alle betaler til **Hjelmeland Sparebank: Konto 3353 22 23259**
Betaling må være inne på konto snarest.

Aktiviteter - 1. halvår 2015 Rev. 6

***

- 14/1 – Medl.møte på Vaulali -
Tema: Edward Tunland om "Livsglede for
eldre" (= utført)
- 11/2 – Årsmøte på Vaulali - m/Pot Luck.
Tema: John H. Hevrøy viser bilder/film fra tur
gjennom Panamakanalen (= utført)
- 11/3 – Medlemsmøte på Vaulali
Tema: Lokalhistorie v/Kjell Odd Voster (=utf.)
- 22/4 – Medlemssmøte på Vaulali –
Tema: Ryfast v/ prosjektleiar Holmsen (=utf.)
- 13/5 – Bedriftsbesøk på Fredriksens Silketrykk
Mat på Spinneriet etterpå – Lodgen spanderer
kringle og kaffe. Gratis inng. og åpent for alle
(=utf.)
- 14/6 – Båttur i Ryfylkebassenget m/Helgøy Skyssbåt.
Avg. Grønvik kl. 10 via Fiskå – ca. kl. 10.10
Tur på fjorden –besøk Borgøy – spasertur.
Besøk Sjernarøy Maritime – bespisning.
Tur til Kvitsøy - spasertur
Retur antas kl. 17 til Fiskå/Grønvik.
Avhenger av nok påmeldte.**
- 19/8 – Besøk Vigatunet v/Trygve Brandal.
Medbrakt egen mat. Ta med noe å sitte på.
- 9/9 Ikke avgjort
- 14/10 Medlemsmøte Vaulali. Vi har Pot Luck
Valg av valgkomité.

17. mai 1890 feiring i USA

Futuro Bolivia –Fadderbrev våren 2015

Kilde: http://digitalarkivet.no/utstilling/eng/st_17mai.htm

og klipp fra Terje Vigen Lodge – Mai 2015

A celebration of the Norwegian Constitution Day, the 17th of May

The picture is taken on 17 May, ca. 1890, in New Richmond, Minnesota. We are not sure of who the persons are in the foreground, but the house in the back belonged to John Larson.

Bildet stod i "Agderposten"nr. 135, torsdag 16. juni 1904)

Fra Futuro Bolivia: Fadderbrev våren 2015

Ryfylke Lodge har flere ganger informert om stiftelsen Futuro Bolivia som driver hjelpearbeid i Bolivia. Det var Trine (Steinsvåg) Solmunde som startet hjelpearbeidet, men ble alvorlig syk der nede og måtte komme hjem. Etter en tid ble hjelpen omorganisert. Trine styrte fra Norge; det ble dannet en stiftelse med eget styre og nye hjelpe-områder kom til.

Nå har vi nettopp fått nytt Fadderbrev, der de forteller om nye ting som har skjedd i senere tid.

De har samarbeidet med Strømmestiftelsen siden 2011. Flere prosjekter går på fagopplæring "der nede", innrettet mye mot kvinner. De mottar NORAD-midler til prosjektene.

Reknefest ved Forsand skule.

Skolen har i lengre tid ønsket å ha en samlende solidaritetsaksjon for hele skolen. Den har nå i tillegg tatt rekning som satsingsområde. Disse to forholdene ble slått sammen til en "Reknefest", der hele overskuddet skulle gå til Futuro Bolivia. Klassene samlet inn flasker i hele kommunen, solgte kaker, det ble solgt lodd etc. Samlet kom det inn kr 40.000,- fra skolen. Dette er den største enkeltgaven Futuro Bolivia har mottatt.

Endring i styret.

Trine har fått avløsning som styreleder og vil ha en pause fra styrearbeid. Rune Stangeland fra Forsand, handelsmannen på kaien, har sagt seg villig til å overta.

- Det er vemodig å forlate noe som jeg har vært med å bygge opp helt siden 1998, sier Trine.

I dag har Futuro Bolivia ca. 120 faddere, faste bidragsytere som mange har vært med fra starten.

Andre faste slitere er og på vei ut av styret. Trines mann, Arne Solmunde som har vært med siden 2006, pluss Gry Jegleim Oppedal som har vært styremedlem siden starten.

Gleder seg til oppgaven.

Rune Stangeland gleder seg til oppgaven han har påtatt seg; - Jeg kjenner arbeidet til Futuro Bolivia siden jeg har vært fadder i en årrekke, sier han. Han har hørt om fagopplæringen og har stor tro på dette. Da han ble spurt om å overta, var det lett å si ja.

Han skal ikke gjøre arbeidet alene, men har med personer med stor erfaring om bistandsarbeid, Dag Vestbøstad, Irene Lauvsnes, Milagros Depomar fra Peru (gift med Håkon Landa) og Edvard Kr. Tungland. Flere andre kan bli aktuelle.

***

D8 - Besøk på Granby Gård.

v/Tor A. Halvorsen

Fjorder fanger mye karbon

Distrikt 8 hadde i april styremøte i Trondheim.

I den anledning ble hele styret invitert til Granby Gård for å se på Utvandrer-museet som er etablert der.

Styret ble hentet på flyplassen på Værnes og kjørt til gården av eierne, Inger Aslaug Granby og hennes mann Åge Sandvold, som hadde brukt de siste årene til å bygge opp Utvandrer-museet.

Etter en orientering av eierne om gården og samlingene der, ble vi servert lunsj før vi fikk tid til å rusle rundt og studere alle bilder og plakater – som fortalte historien om utvandringen fra Selbu.

Gården ble ryddet av Inger Aslaug Granbys forfader – Kristen P.

Garberg - som hadde tjent gode penger på sin deltakelse i gullrushet i Nome. Pengene ble investert i en gård i Selbu i 1912 etter at han kom hjem fra USA i 1909 – gården Granby.

Gården var nå gjort om til et utvandrer-museum som med informative plakater og bilder viste tiden fra utvandringenes begynnelse fram til i dag med særlig vekt på utvandringen fra Selbu. Ikke minst viste bilder etc at 6, kanskje 7 av de 18 stifterne av Sons of Norway, kom fra denne bygda! En interessant opplevelse for oss som er opptatt av utvandringshistorie å få oppleve dette stedet som ingen av oss visste noe om – og som vi absolutt anbefaler andre å besøke!

D8 styret-Ingrid Engedal, Per Mikalsen Harald Thygesen, bak t.h. T.A. Halvorsen og bak t.v.D8 Int'l Odd H. Olsen

Interiør fra Granby Gård (bilde fra Internet)

Se mer på <http://www.granby.no/utvandring.html>

I "July/August Newsletter Service" kan vi lese at ...

Fjorder fanger mye karbon

Verdens fjorder utgjør bare en tusendel av verdens havflater, men tar til seg rundt en tidel av alt organisk karbon som begraves på havbunnen. – Hvis fjordene faktisk er ansvarlig for elleve prosent av alt karbon som begraves i havet, så er dette virkelig betydningsfullt, skriver Rienk Smittenberg i en e-post til **forskning.no**. Han er klimatolog, biogeograf og geokjemiker ved Stockholms universitet.

Når karbon lagres, kommer det ikke ut i lufta i form av karbondioksid. Dermed blir drivhuseffekten mindre, og klimaet ikke så varmt. Karbonlagringen i fjordene er et eksempel på naturlig karbonlagring. Naturlig karbonlagring skjer for eksempel ved at planter tar opp karbondioksid i fotosyntesen. De største naturlige karbonlagrene på jorda finnes i hav, myr og skog.

Bratte vegger og dyp bunn

Hvorfor virker fjordene som karbonfangere på denne måten? Svaret finnes blant annet i tverrsnittet av en fjord. Fjorder er bratte og dype. Fjordveggene slites ned av vær og vann og vind. Organisk materiale med karbon havner i fjorden.

Karbondioksid på frifot

Det er viktig at det organiske materialet raskt blir begravet i fjordbunnen, for ellers kan karbonet slippe løs igjen. Det skjer gjennom kjemiske reaksjoner i vannet, der det organiske materialet blir omformet til mineraler.

Karbonlager mellom istider

I studien lanserer forskerne også idéen om at fjordene virker som et slags karbonlager mellom istidene.

Andre studier fra Alaska og Grønland viser at når isbreene smelter etter en istid, blir organiske stoffer fra isen og løsmassene under begravet i fjorden utenfor.

Når en ny istid kommer, vil iskanten skyve avleiringer fra fjordbunnen ut i åpent hav. Der vil de remineralisere i kjemiske reaksjoner og slippe ut karbondioksid igjen. En slik mellomlagring av karbon kan virke som en demper på utslipp av karbondioksid. Denne virkningen bør undersøkes nærmere, mener forskerne i studien. Det samme mener Smittenberg. – Dette kan delvis endre synet på mekanismene bak de langsiktige karbonsyklene over tidsskalaer på tusener av år, skriver han.

***

Returadresse:
Jens Inge Børkja, Øvre Byrkja 33, 4130 Hjelmeland
Sendes til:

VELKOMMEN PÅ BÅTTUR SØNDAG 14. JUNI 2015

Saker: - Vi drar fra Grønvik kl. 10.00, og så rett over til Fiskå der vi reiser videre ca. kl. 10.10
Ruteplan: - Se aktivitetsplan side 6. Litt endring i i reiserute må påregnes hvis været krever det.
Event.: -

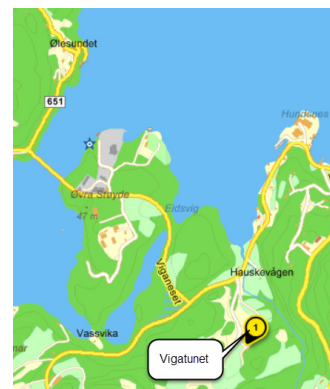
Ta kontakt med Jens Inge Børkja, e-post jens.borkja@inbox.com el. mob.tlf. 45228963 og forhør deg om event. ledige plasser.

VELKOMMEN TIL MØTE ONSDAG 19. AUGUST 2015 kl. 19.00

På Vigatunet, Hjelmeland
Omvisning v/Trygve Brandal

- Ta med medbragt egen mat og drikke – og event. noe å sitte på.
- Vi kan være innendørs hvis dårlig vær. Noen sitteplasser finnes.

Velkommen til deg - og ta med venner .

STYRET

 Jørpeland	 Ryfylke bakeri & konditori Avd. JØRPELAND Bakeri tlf 51 74 72 87 Fax tlf 51 74 64 24 Kafé tlf 51 74 91 44 Brød og kaker - varmretter Åpent hverdager 08-16.30 Torsdag 08-19 Lørdag 08-15	 Tau JONSOKBERGET kafé Tlf. 51 74 24 22 Åpent hver dag fra 11-15 Middag Torsdag er lomledag Ryfylke Kafé & Konditori Avd. Jonsokberget Tlf. 51 74 24 22	 Tau Avd. TAU Tlf. 51 74 38 08 Brød og kaker Åpent hverdager 08-16 Fredag 08-17 Lørdag 09-14	 Tau TAUTUNET kafé Tlf. 51 74 23 40 Åpent hver dag 11-15 Middag Onsdag er lomledag Ryfylke Kafé & Konditori Avd. Tautunet Tlf. 51 74 23 40
--	---	---	--	--

OPPLEVELSESREISER TIL USA

SOLHEIM TOURS

Kristin og Terje Solheim

Mobil telefon: (+47) 90138683

Postadresse: Solheim Gård, 4820 Froland

E-post: tesolh2@online.no www.solheimtours.com